

Nemzeti Társalkodó.

December' 17-dik napján 1831.

Gróf Teleki Sámuel Emléke.

A' Haza aránt magokat érdemesített Hazafiak' emlékezete megújításával nem csak a' háládatosság' szent kötelességét telyesítjük: Valamint az élőkkel, úgy a' holtakkal való társalkodás is a' karakterre foly-be: a' nemes tettek emelik a' szívet; a' megkoszoruzott érdem serkenti az ügyekezetet. A' Nemzeti Társalkodónak egy szép czélját mozdítjuk elé, midőn annak némely leveleit a' magokat megkülönböztetett elhunyt Hazafiak' emlékének szenteljük. Ezen pályát méltóbban megnyitni nem lehetne mint midőn az Erdélyi Udvari Cancellarius Gróf *Teleki Sámuel* becses élete' rövid rajzolatját a' Nemzeti Társalkodó olvasójival közölni kívánnyuk.

A' Teleki díszes familia hajdon Nemes Magyarországon a' *Metsevitsi Garázda* név alatt virágzott, mely a' *Szilágyi* és *Garázda* ágokat bocsátotta. A' Garázda nemzetség 1414-ben megszerezvén a' Zágorhidi; Széki, és Teleki jószágokat, midőn idővel a' Széki és Teleki birtokok egyesítettének. *Széki Teleki* nevet vettek-fel. Széki *Teleki Mi-*

hály volt az első ki Báthori 'Sigmond Erdélyi Fejedelem' idejében Erdélybe jöven itten Testörző Kapitányi hivatalt viselt, ennek unokája volt viszont *Teleki Mihály*, kinek egyéb érdemeit elmellőzvé, csak azon egyet emlitem hogy midőn Erdélynek Fejedelme *Apafi Mihály* idejében a' Török járom vagy az Austriai oltalom között kelle választani, ez utolsót eszközlötte; de úgy hogy a' három egyesült nemzetek, 's négy bevett vallások egyenlő szabadságaikat jussaikat, a' haza polgári alkotását az úgy nevezett Leopoldinum Diploma' erejével megtartották. Ezen *Teleki Mihály* nyerte a' Romai Szent birodalombeli Grófi czímet. Ennek 13 gyermekei közül a' 12-dik volt Gróf *Teleki Sándor* Kormányzéki Tanácsos, kitől származtak a' virágzó *Teleki* Familiának közelebbről élt sok nevezetes férfiai: a' *Teleki Jó'sefek*, *Adámok*, *Lászlók*, kik a' haza' szolgálatjában magokat megkülönböztették. Ezen Gróf *Teleki Sándornak* hatodik 's legkisebb idejű gyermeke volt *Petki Nagy Susánnától* Gróf *Teleki Sámuel*.

Szüléinek az időtől elgyengült állapotjuk, de nevezetesen édes attyának egy lórol való leeséssel fején kapott ütésből következett gyengesége nem engedték, hogy ezen ritka talentumokkal született fiu' mint kisebb gyermek' nevelésére illő gondos figyelem fordítódjék, ezért mintegy 16 esztendőskoráig, midőn árván maradt, még majd semmire sem taníttatott volt. Ekkor a' felserdült ifiu

eszmélkedni kezd, körülnézi magát, 's el-
 íjje, mely meszsze légyen elrendeltetése' cél-
 jától. Ezen maga művelésére gerjedő tüzét
 éleszté Gróf Tholdalagi László. Ezután az
 ifiu Gróf az érdemekkel koszoruzott néhai
 N. Enyedi tudós Professor *Kovács József*ben
 magának lelki-művelésére egy hasznos útmu-
 tató vezért szemlélvén, sokaknak elenzésére
 keresztül tör az akadályokon, született nyel-
 vénél többet nem értvén 20-dik esztendejé-
 ben, az 1759-dik esztendőben Fels. Mária
 Theresia Császárnétól nyert kegyes engede-
 lemme a' néhai Korona-örző Gróf *Teleki*
József és kir. Biztos Gróf *Teleki Ádám* tár-
 saságokban előbb is a' Helvetziai akkor vi-
 rágzó *Báseli* Universitasra utaz, 's ott a'
 Deák, Német és Francia nyelvek' tanulá-
 sát a' Grammatikán kezdve, annyira viszi
 hogy két esztendők' lefolyásával ezen nyel-
 veken mint született nyelven olvas és ír,
 ezen kívül a' Mathesisben, természeti tudom-
 ányokban, Historiában, a' törvényt és val-
 lást tárgyazó tudományokban igen szép elő-
 menetelt tett. Társalkodott *Iseliussal*, a'
 Mathesis' tündöklő csillagaival a' *Bernoulli-*
akkal, és *Beckel*. — Nem elégedvén-meg a'
 nagyra született ifiu a' Helvetziában gyűj-
 tött kincsekkel, Hollandiába mégyen, 's az
 akkor nevezetes Trajectumi Universitason foly-
 tatja tanulását; halgatja az' akkor nagy hírű
 tudós férfiakat *Wesselinget*, *Saxot*, és *Hahnt*
 's velek szoros barátsági egyben-köttetésben

élt. A' tudós Wesseling' javaslására *Janus Pannonius* poétai munkáit, melyek a' többszöri kiadások által hibákkal telyesek voltak, nagy költséggel minden felől egyben gyűjtött 13 különböző kiadásokból, és egy kéziratból megjobbitotta, 's több mint 70 addig világot nem látott epigrammákkal gazdagította. Hollandiában múlatása alatt már annyira nevedett szeretete a' tudományok aránt, hogy ott vetette-meg fundamentomát a' későbbre nagyra nevedett 's közjóra szentelt drága könyvtárának. — Hollandiából Párisba utazván itten magát a' *Mathesis*ben, nevezetesen az *Astronomiában* tökéletesítette, az abban halhatatlan nevet nyert *Claerott*, *Condamine* és *Lalande* út-mutatások alatt. A' Páriai könyvtárt szorgalmatosan használta; XVI-dik Lajos Francia Királynak Austriai cs. k. Követ *Stahrenberg*től bémutatattott. Párisban múlatása ideje alatt a' cs. k. Követ' szeretetét 's becsülését úgy annyira megnyerte, hogy ez Fels. Császárnéja' kegyelmébe különösen ajánlotta.

Ha elnézzük a' Páriából vissza térő kivált ifju Grófot, ki a' későbbi tudós 's nagy státus - embere' előkészületire megkivántató kincsekkel gazdagon, folytatá Németországon hazája felé vissza jövő útját, 's vissza tekintünk azon minden művelés 's tudományos kiformálás nélkül való árvai állapotjára melyben hazáját elhagyta, nem lehet nem áldanunk hazánk' törvény-hozóji béléátásokat, kik az idegen országokon tapasztalás és tanulás

kedvéért kimehetést különös törvény-cikkellyel megerősítették, sok a' fejedelem' s haza szolgálatjában érdemeket szerzett státus emberei ezen szabadságnak köszönhetik megkülönböztetett kimíveléseket. — Hogy pedig nincs mit félni az idegen földről behozható tudománytól, a' Gróf Teleki Samuel 's úti-társainak Gróf Teleki Jó'sefnek és Ádámnak példájok eléggé megbizonyította. Valamint a' levegőt a' nélkül hogy észrevennők beszívjuk, így a' felsőbb művelésü szellem, azon élet a' tudományokban, az önn-gondolkozásra vezető ösztönök melyek minden felől környül vésznek, reánk észrevehetetlenül béhatnak; így a' gazdaság, mesterség, szorgalom' sebess elő-haladási gazdag tapasztalások forrását nyitják. — Gróf Teleki Samuel haza jövő útjában Bécsben megállapodott, 's ott Gróf Teleki Jó'sef és Ádám úti-társaival Fels. Mária Theresia Császárnénak bemutatattván, különös kegyességgel fogadtott. Az éles látású Császárné a' három nagy reménységü ifiakból a' hazának 's uralkodó Felségnek három emelkedő oszlopott nézéki, 's viszont különös audentiára parancsolá őket. — Ekkor történt hogy a' Torda Vármegyei Fő-Ispányságra a' kir. Kormányszék a' szokott candidatiot felküldvén, az 1-ső helyen néhai kir. Táblai Elölülő 's tudományok barátja Gróf Bethlen Pál, a' második helyen az ifiu Gróf Teleki Samuel ajánlték. — A' szerény ifiu Gróf semmi kegyelmet nem kér Császárnéjától, melyre a' Csá-

szárné maga önkéntesen megszollítja, hogy a' Torda Vármegyei Fő-Ispányságra candidatlatva lévén, miért nem kéri tőle ezen hivatalt, melyre a' nemes indulatú ifiu Gróf ezt feleli: „egy idősbb 's érdemesebb Hazafi van ajánlva, magamat megalatsonitanám ha ennek elmellőzését kérném kegyelemül.“

A' nagy reménységü ifiu hazájába vissza térvén, csak hamar házassági szövetségre kivánt lépni egy fényes familiáju, szép művelésü, nagy gazdagságu haza-leányával. Ezen egybenköttetésből az egész hazára nézve fényes remények viritának, ha ezen két nagy Familiának nevezetes folyamjai ezen két fő csemetékbe egyesülhetének vala. De előre el nem látott hatalmas ellenhatások elronták ezen szövetséget, bár az ifiu Gróf még az Uralkodó Felség' színe előtt is megtett mindent a' mi hatalmában állott. — Az 1769-dik esztendőben csakugyan egy szíve szerént való Társattalála Iktari Gróf Bethlen Susánnában, Iktari Gróf Bethlen Domokos Urnak B. Vesselényi Máriától született leányában. — Boldog vala ezen szent szövetség, mert sok atyafias tulajdonságok egybe találkoznak. Fényes származás, szép birtok, fedhetetlen erkölcs, kimívelt lélek, olvasás-szeretés párosodának egybe.

Gróf Teleki Sámuel szeretett Feleségével holdogul élt Sáromberki kies tusculanumában, életét egyedül a' tudományoknak 's csendes házi örömöknek szentelé; 55 esztendőskoráig Dicasteriumoknál nem szolgált,

az egy N. Enyedi Ns. Ref. Kollegyom Fő-Insp. Curátori hivatalán kívül semmi más köz szolgálatot nem folytatott, de ebben-is a' tanítás és tanulás jobb rendbe szedésével tudományos miveltségének 's okosságának világos jeleit adta.

(Végezete következik)

A' Ceyloni erdők.

Ceylon szigete most egy részit teszi, az Angolok Napkeleti Indiai roppant birtokának. Kiterjedésére nézve nagyobbatska másfél Erdélynél. Belső része még igen kevésé esmeretes, mert a' rengeteg erdők sűrűsége, 's a' szinte megmászhatatlan kő-sziklás hegy sorok, és az azokban lakó fél-vad emberek, 's nagy sokaságu vad állatok, tsak nem lehetetlené tészik a' vizgálást.

Talám nem okozunk únalmat, ha két, ezen szigetben eltévelyedett Angol katona' viszontagságai elő-adása által, mint egy meghordozzuk olvasóinkat a' Ceyloni erdőkben, 's e' forró éghajlati vidékeknek egy kis képét mutatyuk-elő. Az egyik katona így adja elő a' maga, és barátja történetét:

A' mi kitsiny hajós-seregünk Ceylon körül vitorlázgatott ide 's tova, oly szándékkal, hogy ezen szigetet, mely akkor a' Bataviai Köz-társaság * birtokában volt, elfog-

* A' mostani Hollandiai Királyság 1795-től fogva 1806-ig Bataviai Republicának nevezetett. Az I r ó J e g y z i.

lálja ; de szinte egy hónapi törekedésünknek csak az a' foganattya vólt, hogy némelykor egy-egy kis Bárkát fogtunk-el. Egy reggel, midőn a' *Kent* nevü Fregatt, melyen én is szolgáltam *Jaffnapatnám*tól nem messze vas-matskán fekünnék, a' Hajós hadnagy hoz-zám 's egy jó barátomhoz így szóll: *Ti ügyes fickók vagytok; a' mit az ember reá-tok biz, nem szakad a' markatokba, ugyan bizony szerezzetek egy kis vad-hust. Innen úgy ki szállhatnátok a' szárazra hogy az ellenség észre nem venne, 's az egész hajó népét elköteleznétek, ha egy vad Disznót hoznátok.* Nem kellett nekünk több, készek voltunk egyszeribe a' vakmerő proba tételre. Két hajós legény eléállott egy Ladikkal, én és Presztön jó barátom belé szállottunk, 's azon Pálma, és Kokus erdőnek, melyet a' feljövő nap világánál távolról feketésleni lát-tunk, egyenesen neki tartva, csak hamar ki értünk a' szárazra. A' két hajós legény a' ladikban maradott; mi pedig Presztonnal, egy kevés pálinkát és kenyeret vivén magunkal, bé-indúltunk fegyveresen az erdőbe. Alig haladtunk vala néhány száz lépést, midőn hátunk megett egy puska roppanást hallunk. Kéves tanátskozás után arra határoztuk ma-gunkat hogy térjünk vissza a' ladikhoz. Ehez midőn közelednénk, előnkbe toppan az er-dőből öt fegyveres Hollandus, 's kívánnya, hogy adjuk-meg magunkat. Feleletünk két lövés vólt, melyre egy Hollandus elesett. Mig ellenségeink a' megsebesítettel bajlód-

tak, az alatt mi, a' mint csak lehetett oly sebessen vonultunk béké felé a' sűrűségbe, úgy hogy végre egészen eltikkadtunk; Ekkor egy Kókuszfa alatt megállapodva, irtodzással gondoltuk el azon veszedelmet, mely mostani állapotunkban fenyeget bennünket. Menekedést csak a' ladik által remélhettünk; ezért ismét közelíteni kezdtünk hozzája; de az már ekkor el volt foglalva a' Hollandusok által; vissza tértünk hát ismét az erdőbe, útunkat úgy intézve, hogy a' tenger partjától igen mesze el ne távozzunk, oly reménységgel lévén, hogy a' hajótól ladikot küldenek utánnunk. Azonba, a' helyett hogy ezen reménységünk bételyesednék, új kedvetlenséget kelle tapasztalnunk; a' parttól tudnilik nem messze, három Hollándus tsónak evezgetett ide-stova, hihetőleg oly céllal, hogy bennünket el fogjan; melyet mi el kívánván kerülni, dél felé vettük útunkat, és ezen arányt egy ritkás erdőn keresztül egész estvig megtartottuk. Az estve közeledésével hűlni kezdett a' levegő, fák füvek meg kezdetek nedvesedni a' harmattól, melyel öltöttük mi is eddig szenvedett nagy szomjúságunkat. — Éjjeli szállásunk nem kis gondot adott, mivel tüzet a' vad állatok eltartóztatására nem tsinálhattunk, ne hogy el árulyuk tartózkodásunk helyét. Az eddig ritkás erdő, sűrűbb tömöttebb kezdett lenni, 's setéten terült el előttünk; horzasztó tsendje vissza rettentett bennünket, 's bátorságosabbnak vélvén a' tisztásba maradni, egy

terepély fának sűrűn öszve nőtt ágai között kerestünk menedéket. Tsendes volt a' szürkület; de a' mint nevededett az éjj' homálya, úgy nagyobbodott az erdőben is a' zaj. Bagjok huhogása, majmok makogása; sakállok 's tigrisek orditása hatott füleinkbe, mindenfelől. Távulról az erdő belsejében olyan zugás volt mintha zivatar közeledett volna. Retsegve törtek-le a' fák' ágai, 's mint mikor egy város ég, oly ropogás hallott, arra felé, a' honnan ezen hangok szüntelen tartó vad bögéssel elegyedve jöttek. Egy tsorda vad Élőfánt törtetett az erdön keresztül sebessen trappolva. A' vér meghült ereinkben ezek hallására, 's tsak egy pillantatig sem tudtuk szemeinket behunyni egész éccaka, mely a' legrettenetesebb volt mind azok között a' melyeket valaha értem.

Bádgyattan szállottunk-le reggel a' fárol, egyik se szóllott egy szót is, ki állott rettegéseink egészen elnémitottak vala. Hogy a' tenger parthoz közelébb lehessünk, keresztül indultunk az előttünk lévő erdőn. A' magosra felnyúlt sűdar fák derekait gyönyörű felfolyok borították, lábunk alatt a' föld kedves illatu virágokkal volt béterítve, tsengett az erdő a' sokféle színű madarak' énekétől, — pompás volt az egész környék, de minket ennek érzésére alkalmatlanná tettek vala szenvedéseink. Az erdő a' mint helyebb haladtunk sűrűbb kezdett lenni, nem sokára oly helyre jutottunk, hol az egybe nőtt-szövödött bokrok plánták között tsak

nagy bajjal haládhattunk eléfelé. A' föld lábunk alatt hovatovább mind vizenyösebb, 's végre olyan motsáros lett, hogy némelykor térdig is bésülyedtünk. De még alkalmatlanabb volt ennél a' levegő szinte ki állhatatlan dögleletessége, és a' minket fellepként elborító szúnyogok mérges tsipése. El kényszeredve mind ezektől, már éppen vissza akaránk térni, midőn Preszton egy tisztást vett észre, a' hová sok bajoskodás után el is jutottunk. Ezen, alkalmas nagy helynek három oldalát erdő, a' negyediket pedig egy jókora nagyságu folyó víz kerítette. Több jelek arra mutattak, hogy e' tisztást az éjjel koborló fene vadak gyakran meglátogatják. Nehány órai nyugodalom után azon reménységgel, hogy talán eljuthatunk a' tenger parthoz, leindultunk a' víz mellett; de a' sok le dőlt fák, és özsze vissza nőtt bokrok, 's felfolyok miatt, oly nehezen haladhattunk, hogy némelykor a' Preszton' kardjával kellett utat vágnunk. Az estve közeledésivel háló helyről kellett ismét gondoskodnunk; de a' körüllettünk imitt amott heverő rágott tsontok eléggé értésünkre adták, hogy a' földön maradni éppen nem lenne bátorságos: fel másztunk hát most is, mint a' múlt éccaka, egy fára, melyet oly szerentsésen találtunk választani, hogy annak sűrűn öszve nőtt ágai, alkalmas pihenést engedtek' fáradt tagjainknak, a' mi, mostani állapotunkban, nem kis örömet okozott nekünk. Beszélgetés közbe pipára töltöttünk,

's én tsehelni kezdtem; de mely nagy lett bámulásunk, midőn azt vettük észre, hogy a' fánu nem tsak mi vagyunk szálva. A' leg első szikra megvillámlására a' fánu egyszerre iszonyu lárma lett, és mellettünk, 's fellettünk annyi majom nyargalt, szökdösött le felé a' fárol, hogy a' szemünket is majd ki verték, mely zaj a' szomszéd fákön lévő majmokat, 's papagájokat is felébresztvén álmokból, közönséges lett az egész erdőben a' krakogás; makogás. Azonba semmi veszedelem nem lévén az egész dologban, hamar el múlt első ijedtségünk, 's minden nyomorúságunk elfelejtésével nevetnünk kellett, midőn tsehelésünk világánál, azon sietséget, 's furtsa mozgásokat láttuk, melyekkel a' még fenn lévő majmok a' fárol igyekeztek letakarodni. Végre tsendesség kezdett lenni; hanem most azon tisztás felől, melyen keresztül jöttünk vala, a' tigrisek vad bivalok, 's éléfántok orditása bögése hatott füleinkbe: de ez már most valamennyire szokott dolog volt előttünk; a' fáradságos út miatt is erősen el voltunk bágygyadva, úgy hogy ottan ottan, jókat szunnyadtunk, a' mi érezhetőleg megfrissített bennünket. Nap felköltével ismét hozzá kezdettünk útozásunkhoz. Az erdő ritkásabb kezdett lenni, útunk könnyebb volt mint az előtt való nap; nem sokára a' tenger zajgását is hallani kezdtük, 's hogy útozásunk közelébbi célyát megpillanthassuk, fel másztunk egy kő-sziklára; de mit kelle látnunk! Nem messze e' kő-sziklától két

Hollandus Brigg feküdt vasmatskán, a' hajós nép künn a' parton, alig száz lépésnyire tőlünk, ételfőzésbe foglalatoskodott; mi pedig hosszas fáradságunk után, azon a' ponton állottunk, hogy fogságba essünk, melynek mostani következése felakasztatás lett volna. Fontolgatásra idő nem sok vólt, vissza fordultunk minden tétovázás nélkül az erdőbe, 's csak hamar a' tegnap talált folyónak egy kanyarodásához vetődtünk. Egy tsónakot találtunk itt kikötve, két evező lapát vólt keresztül téve rajta. Hirtelen elhatározva magunkat, által evezünk a' tulsó partra. A' nap azonban hevebben kezdett sütni, nem sokára szinte kiálthatatlan lett a' foróság, annyira, hogy kéntelenek voltunk, útunkat egy előttünk fekvő erdő-felé venni. — A' meleg és szomjuság miatt elépedve érkezünk-meg, a' legelső fa' árnyékába, úgy szolva, levetettük magunkat, 's könyhullatások között ittuk-meg utolsó korty pálinkánkat, ettük-meg utolsó falat kenyerünket. Az erdő oly sűrű vólt, hogy sok járás után sem tudtunk bemenő helyet kapni: Eltsüggedve, gondba merülve ültünk egy-más mellett egyik se szollott egy szót is. Egy gyenge tsörtetés azonba felébreszti figyelmünket, a' merről a' hang jött, arra felé tekintünk, — hideg borzadás futya által mindkettőnk tagjait, — alig húsz lépésnyire tőlünk egy Tigríst látánk az erdőből kijőni 's egeret leső matska lépésekkel, hozzánk közeledni. Preszton nem vesztette-el az eszét

a' nap-is éppen haladott-le: megmaradtunk hát éccakára-is ezen a' helyen. A' körülletünk lévő fák közzül egy sem lévén olyan, a' melyen csak türhető éccakai szállásunk is lehetett volna, kéntelenek voltunk alatt maradni. Tudtuk azt, hogy a' mely helyeken Oriás kígyó tartózkodik, ott mindenféle állatok gyakran meg szoktak fordulni, ezért tüzre lett volna szükségünk; de másfelől attól tarthattunk, hogy a' tűz, a' Hollandusoknak elárulya hollétünket: végre csak azon állapotunk-meg, hogy a' közelebb lévő veszedelemtől kell inkább örizkednünk; hozzá fogtunk hát a' tűzcsináláshoz, 's azon helyet, a' melyen megtelepedtünk vala, egymáshoz közelégő apró tűzekkel kevés idő alatt egészen békerítettük. A' megölt kígyóból, Napkeleti Indiai szokás szerént, egy darabot megettünk sülve, 'sírjával öszve sebezett testünket kentük bé, a' mi, nem kevéssé enyhítette fájdalminkat. A' tűz kerületén belől, felfutó plántákkal magossan körül növe egy nagy fa vólt, melyre szükség esetében felmászhattunk; nem mesze ettől egy nagy csomo száraz fát halmoztunk öszve, hogy ha a' szükség úgy kívánná, ennek meggyujtása által, még inkább elijeszük a' vadállatokat. A' míg ezeket elvégeztük, egészszen bé estveledett, 's nem sokára a' szokott éjjeli lárma is elkezdődött. Távlról Tigrisek, vad Bivalok, Elefántok bögése kezdett hallani, a' fel lármazott Majmok, Papagájok makogtak, 's krákoztak körülletünk

ne fely semmit, így szól hozzám, futni haszontalan, ide mérészség kell, tartsd készen fegyveredet. Ezt mondva felállt csendesen, kitelhető nagy hangon neki rivalkodik a' Tigrisnek, ez, — vissza fordul az erdőbe. Az éhségtől, de még inkább a' nap forró hevétől kényszerítetve, még egy próbát tettünk, 's most nagy munkával bé-is hatoltunk, a' sűrűbe. Ezerféle mérges bogarak tsipése, öltözetünket; 's testünket öszve meg öszve hasogató 's szurdaló tövissek között, vergődünk elébb elébb; csak a' hives árnyéknak 's némely útunkban talált, frissítő gyümölcsöknek köszönhattük annyi erőnk megmaradását, hogy út közbe le ne rogygyunk. Estvefelé ritkulni kezdettek a' bokrok, nem mesze töllünk egy csoport nagyobb fa tünt szemünkbe. Ehez közeledve úgy tetszett, mint-ha egy fiatal pálmafa ledőlt törökét látnok a' fűben; de közelebb érkeзве, egy nagy Oriás kígyó tátotta felénk száját. Nagy volt mind kettőnk elrettenése; de Preszton hamar magához jött, 's kevés vizsgálódás után bámulásomra így szóllott: *éppen jókor jöttünk, nincs semmi baj*, evel kardot rántott. Én kértem hogy ne boszantsa-meg azt az iszonyu állatot; de ő azt felelte hogy most minden veszedelem nélkül lehet hozzá közeledni, mert jól van lakva, 's olyankor alig tud még mozdulni. Néki-is ment Preszton egyszeribe, 's néhány tsapással levágta a' fejét. — Nem mesze töllünk egy tiszta patak folyt; partjain jó ízű gyümölcsöket találtunk,

megijedt szarvasok őzek nyargaltak ide 's' tova. Ez így folyt éjfél feléig, a' mikor egyszerre két Tigris látunk-meg, eggyik gyengében égő tűzünktől nem mesze. Reánk meresztett tüzes szemeik rettegéssel töltöttek el bennünket; attól tartottunk hogy a' hoszas nézés által neki bátradva keresztül tsapnak a' tüzek között. Remélve hogy talám elkergetheti őket, reájok lőtt Preszton 's az egyiket el-is ejtette; a' más pedig elfutott; de most következett még iszonyu dolog. — Az elesett Tigris nem sokára ismét lábra kapott, 's orditva az erdő felé indult. Ezen pillanatba, észre nem vehettük mi okból rettentő lárma, 's viadal kezdődött, a' vad állatok között. Egy mást martzongló Élefantok, vad Bivalok, 's Tigrisek, egybe bonyolodott csoportjai omlottak-ki az erdőből, dühösködő fenevadok ordítottak mindenfelé körülöttünk. Alig tudva magam-is mit tselekszem, egy üszköt vetettem, a' még eddig elé meg nem gyújtott nagy farakásba. Hamar lángba borult ez egészen, de tüze belé kapott a' nagy fát körül kerített felfolyoba is, villám sebességgel emelkedvén a' tűz a' fa tetejéig, kevés percek alatt a' közelebb lévő fák-is meggyultak; a' vadak kettőztették ordításaikat, a' nagy kígyó megolvadt kövére süllőgő lángokba ömlengett széjjel a' bokrok közt, 's közeledett a' tűz a' nagy erdőhez. — (Végezete következik).

Igazítás: a' N. Társ. 10-dik számú darabjához. hol a' 157 l. 11 sor. 1726 helyett 1826 és a' 158 l. 21 s. e' helyett készül; keresztül, olvastassék.